

Finansdepartementet
Finansmarkandsavdelningen
Via mejl:
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till
fi.fma.b@regeringskansliet.se

2022-10-25

Er ref: Fi2022/02140

FF ref 2022/26

Remissyttrande angående Promemorian Förstärkt reglering av valutaväxlare och andra finansiella institut

Den nuvarande lagen

Flera av Finansbolagens medlemsföretag är registrerade finansiella institut och många av dessa är s.k. captive-bolag dvs. finansbolag inom en koncern som stödjer försäljningen av koncernens varor eller tjänster till företag och konsumenter (säljstödjande finansiering¹). Sådan verksamhet är, med stöd av undantagsregeln i 2 kap. 3 § p 4 lagen (2004:297) om bank och finansieringsrörelse (LBF) inte tillståndspliktig men anmälningspliktig enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet förutsatt att den finansiella verksamheten är bolagets huvudsakliga verksamhet. Den nuvarande lagens krav på att verksamheten ska vara den huvudsakliga för att krav om ansökan om registrering ska föreligga har fungerat någorlunda väl i så motto att gränsdragningen i flertalet fall varit relativt enkel.

Finansbolagen har farhågor om att det finns ett inte oväsentligt mörkertal av företag som inte har ansökt om registrering även om de enligt lagen ska ansöka om registrering. Detta med anledning av att företagen inte finns upptagna som finansiella institut i Finansinspektionens företagsregister. Förutom eventuell risk för penningtvätt innebär det i så fall en illojal konkurrens genom att oregistrerade kan undgå de kostnader som kraven på finansiella instituts efterlevnad av AML regelverket medför.

Flera tänkbara förklaringar kan naturligtvis finnas till bristande registrering. Lagens namn som inleds med valutaväxling kan ha bidragit till att inte alla företag som faktiskt träffas av lagen uppfattat sig vara berörda (en ändring av lagens namn till exempelvis "lag om registrering av finansiell verksamhet" bör mot denna bakgrund övervägas under

¹ Jfr prop. 2008/09:148

den fortsatta beredningen). Av betydelse är även att incitamenten i form av tillräckliga sanktioner saknats. Aktivitetsgraden från Finansinspektionens sida för att säkerställa att även de som inte självmant registrerar sig tvingas till det, alternativt tvingas att avsluta sin verksamhet, kan också ha bidragit till bristande registrering.

Lagen har även medfört att den som valt att lägga sin finansieringsverksamhet inom ramen för ett (koncern)bolag som huvudsakligen har icke finansiell verksamhet, exempelvis försäljning av varor och tjänster, inte är registreringspliktigt och inte behöver följa AML-kraven som gäller för finansiella institut. Valet av koncernstruktur för den säljstödande finansieringen har därmed haft en direkt påverkan på vilka regler som ska efterlevas.

Promemorians förslag

I promemorian finns ingen närmare analys av vilka tjänster och vilka företag som faktisk träffas av registreringsplikten om kravet på huvudsaklighet tas bort. Eftersom en sådan analys saknas analyseras inte heller om det finns anledning att avgränsa tillämpningsområdet. Följaktligen behandlas inte heller vilka avgränsningar som gjorts i andra medlemsländer när det gäller skyldigheten att ansöka om registrering och följa AML-kraven som gäller för finansiella institut.

Utan avgränsning torde varje "vanligt" företag som erbjuder eller förmedlar en kredit (möjligen inkluderande vanliga betalningsansånd/fakturor²) eller ger en ekonomisk garanti i samband med försäljning av varor eller tjänster, bli skyldigt att registrera sig som finansiellt institut hos Finansinspektionen. Det handlar i så fall om väldigt många företag, särskilt om vanliga fakturor kan anses omfattas av begreppet "kredit". Förutom att det framstår som långtgående och helt oproportionellt att all kreditförmedling och alla krediter inom handeln omfattas skulle det kräva omfattande informationskampanjer och en helt annan dimensionering hos Finansinspektionen. Som framgått ovan angående den nuvarande lagen kan det befaras föreligga ett inte oväsentligt mörkertal av bristande registrering idag. Storleken på steget från dagens faktiska situation och att registrera "alla" företag utan krav på huvudsaklighet är stort och bör därför inte underskattas. Dimensioneringen handlar i så fall inte bara om att Finansinspektionen ska kunna hantera ett mycket stort antal ansökningsförfaranden utan om att Finansinspektionen kommer behöva kunna ge service och på ett adekvat sätt ge vägledning på ett sätt som myndigheten inte gör idag. Den typen av service förekommer dock hos andra myndigheter exempelvis Skatteverket, vilket visar att det i och för sig är möjligt att erbjuda. Det finns med andra ord konsekvenser som inte berörs i promemorian.

Försvinner huvudsaklighetskravet behöver fler av de tjänster som räknas upp i LBF med konsekvens för handeln med varor och tjänster avgränsas

Enligt Finansbolagen behöver flera av de tjänster som räknas upp i 7 kap. andra stycket 2,3 och 5-12 LBF med konsekvens för handeln med varor och tjänster avgränsas om huvudsaklighetskravet tas bort. Detta för att undvika att vanliga företag inom handeln ska omfattas av registreringsplikt. Önskar lagstiftaren ställa högre AML krav på handeln finns rimligen mer proportionella lösningar än krav på registrering.

Finansbolagen ser några alternativ till hur undantag för handeln kan göras.

² Betalningsansånd (fakturor) omfattas exempelvis i definitionen av kreditavtal i konsumentkreditlagen men är undantagna från tillämpningsområdet för konsumentkreditlagen.

Det enklaste och tydligaste är hänvisa (direkt i lagtexten) till undantaget för säljstödande finansiering i LBF 2 kap 3 § 4 punkten till 6 punkten vad gäller s.k. internbanker/treasurybolag.

Ett annat alternativ som är mindre tydligt är att som i tidigare förarbeten (refererade nedan) skriva in avgränsningar i förarbeten t.ex. om vad som inte omfattas när det kommer till kreditförmedling, kreditgivning (inklusive fakturor) och ekonomiska garantier som erbjuds inom handeln med varor och tjänster. Därvid kan konstateras att tjänsterna inte är självständiga eftersom de endast erbjuds för att finansiera (eller säkerställa) en vara eller tjänst som tillhandahålls inom handeln. Kunden tar inte emot pengar när en vara eller tjänst finansieras utan endast en vara eller tjänst. Kravet på självständighet inom ramen för kravet på yrkesmässighet är därmed inte uppfyllt. Liknande resonemang kan föras om s.k. internbanker/treasurybolag.

Ett exempel på klargörande avgränsningar i förarbeten återfinns i [Prop. 1999/2000:145](#) om den nuvarande lagen som berör definitionen av betalningsöverföring som då var aktuell att omfattas av lagen.

”Utgångspunkten för definitionen av betalningsöverföring är vad själva verksamheten avser, nämligen yrkesmässig överföring av pengar för annans räkning. Beställaren av överföringen och mottagaren kan vara samma person. För att ett företag skall omfattas av definitionen krävs att det ägnar sig åt betalningsöverföring på yrkesmässig grund. I begreppet yrkesmässig ligger att det är fråga om en verksamhet som bedrivs med självständighet, regelbundenhet och varaktighet samt i regel även i vinstsyfte.” *och vidare* ”Betalningar för varor och tjänster inom t.ex. dagligvaruhandeln och bensinhandeln omfattas inte av definitionen av betalningsöverföring eftersom kunden i dessa fall inte kan sägas ta initiativ till en överföring av pengar. Det rör sig i dessa fall i stället om betalning för en vara eller tjänst.”

Det behöver tydliggöras vilken verksamhet som faktiskt omfattas av AML-kraven som gäller för finansiellt institut och att eventuella sanktioner är proportionerliga i förhållande till den verksamhet som omfattas av AML-kraven

Om huvudsaklighetskravet tas bort kommer verksamhetsutövare med en mycket liten del finansiell verksamhet behöva registrera sig som finansiellt institut och omfattas av penningtvättslagen (PtL). Rimligen berörs just bara de finansiella tjänsterna exempelvis kreditförmedlingen, kreditgivning eller leasingen av kraven enligt PtL, till exempel kravet på kundkännedom. Motsatsvis skulle det innebära att kravet på kundkännedom inte gäller för icke finansiell verksamhet som bedrivs av samma företag exempelvis försäljning av fordon eller it-tjänster (förutsatt att de sistnämnda verksamheterna inte träffas av 1 kap. 2 § 16 PtL).

Tyvärr råder det redan idag en osäkerhet hos verksamhetsutövare som därför tar det säkra före det osäkra och ställer krav på kundkännedom även när någon finansiell tjänst inte erbjuds, till exempel när institutet säljer fordon eller it-tjänster. Det kan kanske tyckas att detta inte är någon nackdel när det gäller att motverka penningtvätt men osäkerheten skapar en konkurrensproblematik och en oförståelse hos kunder när vissa verksamhetsutövare ställer krav på kundkännedom och andra inte. Det finns också en risk att kund/personuppgifter begärs in och behandlas med hänvisning till felaktig grund om lagstöd i PtL. Med tanke på det utvidgade tillämpningsområdet till företag som företrädesvis har annan verksamhet än den finansiella vore önskvärt om det tydliggjordes att det endast är det finansiella tjänsterna som erbjuds av ett finansiellt institut som omfattas PTL och kravet på kundkännedom (förutsatt att den övriga icke finansiella verksamheten inte träffas av 1 kap. 2 § 16 PtL).

Det bör tydliggöras att beslut om sanktioner och sanktionernas storlek ska baseras på de registreringspliktiga finansiella tjänsternas/verksamhetens omfattning.

Avslutningsvis föreligger några ytterligare frågor redan med anledning i den nuvarande regleringen. Tillståndspflicht, även för en helt underordnad del av verksamheten (exempelvis försäkringsdistribution) trumfar idag registreringsplikt för den huvudsakliga verksamheten (exempelvis kreditgivning). Den tillståndspflichtiga verksamheten (exempelvis försäkringsdistribution) som är föremål för Finansinspektionens tillsyn anges också som den huvudsakliga i företagsregistret, trots att det sakligt sätt inte stämmer med vilken verksamhet som huvudsakligen faktiskt bedrivs. För den som tar del av företagsregistret blir informationen missvisande.

Av större betydelse är dock frågan om på vilken grund den eventuella "tillsynen" av den faktiska huvudsakliga verksamheten bedrivs eftersom den *inte* är tillståndspflichtig (men i och för sig registreringspliktig) och inte torde omfattas av tillståndet/det tillståndspflichtiga området och rimligen därmed inte heller av tillsynen av den tillståndspflichtiga verksamheten. Frågan berörs inte i promemorian men det är önskvärt att frågan klargörs under den försatta beredningen eftersom fler företag kan komma att beröras när tillämpningsområdet förändras.

FINANSBOLAGENS FÖRENING

Lars Zacharoff

Per Holmgren